

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔

๑. ครั้งนั้น เจ้าของบ้านตำบลนั้น (กำนัน) ผู้ใด ชื่อว่า มาติกะ มารดาของเจ้าของบ้านนั้น เห็นภิกษุเหล่านั้นแล้ว นิมนต์ให้หนึ่งในเรือน อังคาสด้วยข้าวยาคุ และภัตเลิศรสต่าง ๆ สอบถามว่า พระคุณเจ้าข้า พระคุณเจ้าทั้งหลายประสงค์จะไป ณ ที่แห่งไหนกัน ฯ ภิกษุเหล่านั้น ตอบว่า มหาอุบาสิกา มวลอาตมภาพประสงค์จะไปยังสถานที่ ที่มีความผาสุกตามควรแก่อัตภาพ ฯ นางทราบ (ทันที) ว่าพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าทั้งหลายจะกำลังแสวงหาสถานที่อยู่จำพรรษา จึงหมอบลงแทบเท้าแล้วเผด็จว่า ถ้าพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าทั้งหลายจักอยู่ (จำพรรษา) ณ ที่นี้ตลอดไตรมาสนี้ไซ้ร้ ดิฉัน จักรับไตรสรณะ (และ) เบญจศีล ทำอุโบสถกรรม ฯ ภิกษุทั้งหลายปรึกษากันว่า พวกเราอาศัยอุบาสิกา นี้ไม่ลำบากด้วยภิกษา จักสามารถทำอุบายเป็นเครื่องสลัดออกไปจากภพได้ จึงรับนิมนต์ ฯ นาง ได้ปิดกวาดวิหารอันเป็นที่พำนัก ถวายแก่ภิกษุเหล่านั้น ฯ ภิกษุเหล่านั้น อยู่ในที่นั้น วันหนึ่งได้ประชุมกันแล้วตักเตือนกัน และกันว่า ผู้มีอายุทั้งหลาย การที่พวกเราเที่ยวไป เที่ยวไปด้วยความประมาท ไม่ควรเลย เพราะว่า มหานรกทั้ง ๘ ชุม มีประตูเปิดร่า (คอยท่า) เราทั้งหลาย ประหนึ่งเรือนของตนที่เดียว อนึ่ง พวกเราได้เรียนพระกัมมัฏฐานในสำนักของพระพุทธเจ้าผู้ยังทรงพระชนม์อยู่แล มาแล้วอันธรรมาดาพระพุทธเจ้าทั้งหลาย อันบุคคลผู้อวดดี แม้เที่ยวไปตามติดรอยพระบาทก็ไม่สามารถจะให้โปรดปรานได้ เฉพาะบุคคลผู้มีอหยาศัยตามปกติเท่านั้น จึงจะสามารถให้โปรดปรานได้ พวกท่านทั้งหลาย จงเป็นผู้ไม่ประมาทเถิด พวกเรา ไม่ควรยืน ไม่ควรนั่ง ในที่แห่งเดียวกัน ๒ รูป แต่ในเวลาอุปัฏฐากพระเถระในเวลาเย็นแล (และ) ในเวลาออกบิณฑบาตตอนเช้าเท่านั้น พวกเราจักอยู่ร่วมกัน (แต่) ในเวลาที่เหลือ จักไม่อยู่ร่วมกัน ๒ รูป ก็อีกอย่างหนึ่งแล เมื่อระฆังท่ามกลางวิหาร ภิกษุผู้ไม่สบายเคาะแล้ว พวกเราจักมา (พร้อมกัน) ตามสัญญาณระฆัง ประุงยาให้แก่ภิกษุป่วยนั้น ฯ

๒. เมื่อภิกษุเหล่านั้น ได้อาหารอันเป็นสัปายะ จิตได้แน่วแน่ ๆ พวกเขามีจิตแน่วแน่ เจริญวิปัสสนา ได้บรรลुพระอรหัตพร้อมกั้บปฏิสัมภิตาท่อกาลไม่นานนัก แล้วคิดว่า น่าขอบคุณ มหาอุบาสิกา กลายเป็นที่พึ่งของพวกเรา ถ้าพวกเรา ไม่ได้อาหารอันเป็นสัปายะ การแทงตลอดมรรคผลคงจักไม่ได้มีแก่พวกเรา (เป็นแน่) บัดนี้ พวกเราอยู่จำพรรษาแล้ว ปวารณาแล้ว จักไปสำนักพระศาสดากัน ๆ พวกเธอ จึงอำลามหาอุบาสิกาว่า อาตมภาพทั้งหลายใครจะเฝ้าพระศาสดา ๆ มหาอุบาสิกา กล่าวว่า ดิฉัน พระผู้เป็นเจ้าของทั้งหลาย จึงตามส่งภิกษุเหล่านั้น กล่าวคำประทับใจเป็นอันมากกว่า พระคุณเจ้า โปรดมาเยี่ยมพวกเราแม้อีกนะ กลับแล้ว ๆ ภิกษุแม่เหล่านั้นแล ถึงเมืองสาวัตถีแล้ว ถวายบังคมพระบรมศาสดา นั้น ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ผู้อันพระศาสดาตรัสว่า ภิกษุทั้งหลายสบายดีหรือ พอยังอัตภาพให้เป็นที่อยู่หรือ อนึ่ง พวกเธอไม่ลำบากด้วยบิณฑบาต หรือ จึงกราบทูลว่า พอนทนได้ พระเจ้าข้า พอยังอัตภาพให้เป็นที่ไปได้ พระเจ้าข้า อนึ่ง ข้าพระองค์ทั้งหลาย มิได้ลำบากด้วยบิณฑบาตเลย เพราะว่า อุบาสิกาคนหนึ่ง ชื่อว่ามาติกมาตา ทราบวาระจิตของพวกข้าพระองค์ เมื่อพวกข้าพระองค์คิดว่า โอหนอ มหาอุบาสิกาพึงจัดแจงอาหารซื้อเห็นปานนี้เพื่อพวกเรา ได้จัดแจงอาหารตามใจคิดถวาย กล่าวยกย่องความดีของมหาอุบาสิกานั้น ๆ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที

เจलय ประโยค ป.ธ.๕ แปล ไทยเป็นมคธ

๑. อถ เน โย ตสฺส คามสฺส สามิโก นาม ตสฺส มาตา ทิสฺวา เคเห
 นิสีทาเปตฺวา นานคฺครเสน ยาคฺคฺตเตน ปรีวีสิตฺวา ภนฺเต กตฺถ คนฺตฺกามตฺถาติ
 ปฺจฺฉิ. ยถาผาสฺสกุจฺฉานํ มหาอุปาสึเกติ. สฺวา วสฺสวาสฺสกุจฺฉานํ อยฺยา ปรีเยสนฺติ มณฺเฑติ
 ญตฺวา ปาหฺมุเล นิปฺชฺชิตฺวา สเจ อยฺยา อิมํ เตมาสํ อีธ วลีสนฺติ อหํ ตีณิ
 สรณานิ ปญฺจ สีลานิ คเหตุวา อุโปสภกมฺมํ กริสฺสามีติ อาห. ภิกฺขุ มยํ อิมํ
 นิสฺสาย ภิกฺขาย อกิลมนฺตา ภวนิสฺสรณํ กาทุํ สกฺขิสฺสามาติ อธิวาสยีสฺส. สฺวา เตลํ
 วสนฺกุจฺฉานํ วิหารํ ปฏฺิซฺชคฺคิตฺวา อทาสึ. เต ตตฺถ วสนฺตา เอกทิวสํ สนนิปตฺติวา
 อญฺญมณฺณํ โอวทีสฺส อาวุโส อมฺเหหิ ปมาทจาร์ จริตุํ น วญฺญติ อมฺหากํ หิ สกฺเคหํ
 วีย อญฺจ มหานิรยา วิวญฺจทวารายเว อชฺรมาณกพฺพุตฺสสฺส โช ปน สนฺติเก กมฺมกุจฺฉานํ
 คเหตุวา มยํ อาคตา พุทฺธา จ นาม ปทานุปทิกํ วิจฺรณเตนปิ สเจน อาราเชตุํ น
 สกฺกา ยถาชฺฉมาสเยเนว อาราเชตุํ สกฺกา อปฺปมตฺตา โทถ ทวีหิ เอกกุจฺฉาเน น
 จาตพฺพํ น นิสีทิตพฺพํ สายํ โช ปน เถรฺอุปฺปจฺฉานกาเล ปาโถว ภิกฺขาจากรกาเล เอกโต
 ภวิสฺสาม เสสกาเล เทว เอกโต น ภวิสฺสาม อปิจ โช ปน อผาสฺสเกน ภิกฺขุณา
 อาคนฺตฺวา วิหารมฺชฺฉเณ คณฺฑิยา ปหตฺตาย คณฺฑิสฺสญฺญาเยว อาคนฺตฺวา ตสฺส เภสชฺชํ
 กริสฺสามาติ. (ธมฺมปทฺฐจกฺกถาย ทฺติโย ภาโค หน้า ๑๑๙)

๒. เตลัสปายาหาร์ ลภนุทานัน จิตตัม อโหสิ. เต เอกคเคน จิตเตน วิปัสสนั
 วฑุฒเตตวา นจิรสเสว สห ปฏิสมภิทาหิ อรหตตัม ปตวา จินตยีสู อโห มหาอุปาสิกา
 อมหากัม ปติฏฺฐา ซาตา สเจ มยัม สปปายาหารัง น ลภิมหา น โน มคคผลปฏิเวธ
 อภวิสุส อิทานิ วุตถวสสา ปวาเรตวา สตถุ สนตีกัม คมิสสามาติ. เต สตถารัง
 ทฏฺฐกามมหาตี มหาอุปาสิกา อปุจฺฉีสู. มหาอุปาสิกาสาธู อຍယာตี เต อหุคนตวา
 ปุณปี ภนฺเต อมฺเห โอลเกยยาถาตี พหุณี ปยวจนานิ วตวา ปฏฺฐินวตตี. เตปี โข
 ภิกขุ สวตถึ คนตวา สตถารัง วนฺทิตวา เอกมฺนตัม นิสินฺนา กจฺจิ ภิกขเว ชมนียัม
 กจฺจิ ยาปนียัม น จ ปิณฺศเกน กิลมิตถาตี วุตตา ชมนียัม ภนฺเต ยาปนียัม ภนฺเต
 ปิณฺศเกน ปน เนว กิลมิมหา อมหากัม หิ มาติกมาตา นามกกา อุปาสิกา จิตฺตวาร์
 ฌตวา อโห วต โน เอวรูปนฺนาม อาหารัง ปฏิยาเทยยาตี จินฺติตเต ยถาจินฺติตัม อาหารัง
 ปฏิยาเทตวา อทาสีตี ตสฺสา คุณกถัม กถยีสู. (ธมฺมปทฏฺฐกถาย ทูตีโย ภาโค ๑๒๑ -
 ๑๒๒)